

Eliška ŠERÁ, „*To snad byla taková popřevratová horečka... Příspěvek k hospodářsko-sociálním dějinám a česko-rakouským vztahům na příkladu Národního hřebčína Kladruby nad Labem*“, diplomová práce HÚ FF JU, České Budějovice 2008, 92 s. (včetně 17 stran barevných a černobílých příloh, fotografií a grafů).

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Předložená diplomová práce Elišky Šeré s názvem *To snad byla taková popřevratová horečka... Příspěvek k hospodářsko-sociálním dějinám a česko-rakouským vztahům na příkladu Národního hřebčína Kladruby nad Labem* má 92 stran, z toho 68 stran psaného textu a obsáhlé přílohy, které tvoří 17 stran barevných a černobílých příloh, fotografií a grafů, které přehledným způsobem ilustrují vlastní text celé diplomové práce.

V části Úvod (s. 7-11) nás autorka seznamuje s problematikou vzniku své práce. Na s. 7 uvádí: „*Národní hřebčín Kladruby nad Labem je v dnešní době jedním z nejstarších hřebčínů na světě. Chová se zde pouze jedno plemeno koně, a to starokladrubský bělouš. Starokladrubský vraník, který se zde byl chován také, je dnes v hřebčíně ve Slatiňanech. Sám starokladrubský kůň je skutečně jediným původním českým koňem, charakteristickým svou klabonosou hlavou.*“ (s. 7). Současně se zde dozvídáme, proč je předložená práce poměrně úzce ohraničena léty 1918-1929 a proč byl jako dolní mezník vybrán rok 1918 a jako horní mezník rok 1929. Autorka se zabývá dobou spojenou s rozpadem habsburské monarchie a se vznikem samostatných nástupnických států. Jedním z nich byla i ČSR, někdy též označovaná jako RČS. Na základě informací prezentovaných na oficiálních internetových stránkách hřebčírny a na základě některých informací uváděných v odborné literatuře zabývajících se chovem starokladrubského koně a uvádějících informace o likvidaci stáda československým státem se rozhodla zjistit, zda opravdu „*podle této literatury šlo o krok záměrný, podporovaný nenávistí vůči všemu, co připomínalo Habsburky a jejich zaniklou monarchii.*“ (s. 7).

Eliška Šerá proto celou dipomovou práci rozčlenila, včetně částí Úvod a Závěr, do VIII. nestejně rozsáhlých kapitol. Cílem práce bylo zjistit, na základě dochovaných archivních materiálů, nakolik se dnes běžně uváděné informace shodují s tehdejší situací a současně také poznat, nakolik jednání tehdejších významných činitelů ve zdejším chovu starokladrubských koní ovlivňovala nenávist vůči všemu rakouskému!

Potěšitelné je, že tuto velice zajímavou, leč poměrně úzce specifickou problematiku, zařadila do potřebného širšího dobového kontextu. V kapitole (s. 12-17) nazvané Hospodářství ČSR 1918-1927 stručně, leč přehledně prokázala patřičnou znalost a orientaci v odborné literatuře, která se zabývá tímto hospodářským obdobím ve vývoji prvorepublikového Československa, což plně dokazují citace a odkazy na patřičnou literaturu v poznámkách pod čarou. Ukazuje i na řešení pozemkové reformy prováděné pod vedením Agrární strany. V kapitole (s. 18-22) Hospodaření na Pardubicku 1918-1929 se zabývá analýzou hospodářství tohoto „kraje“, který rozlohou - velikostně spíše odpovídal politickému okresu, i když se tehdy často „lidově“ používalo označení kraj. Právě v něm, díky jeho nadprůměrné hustotě obyvatelstva, schopného poskytnout nezbytnou základnu pro výrobu v průmyslových závodech, jako byla nově vytvořená továrna na výbušniny Explozia u Semtína, čímž zdejší oblast v podobě chemického průmyslu (např. „Petrolka“), výrazným způsobem převyšovala všechna ostatní průmyslová odvětví. Zde se též pochopitelně vycházelo i z velice rozvinuté a vhodné komunikační infrastruktury. Navíc byla oblast vhodně satureována i po stránce výroby elektřiny v moderních elektrárnách. Region byl znám i jako lázeňská oblast – Lázně Bohdaneč. Samtoné Pardubice byly již tehdy proslulé výrobou perníku. I když se zemědělství regionu vyznačovalo jistou průměrností (snad jen s výjimkou

chovu koní), jeho mechanizace, zejména ve srovnání s okolními oblastmi byla nadprůměrná, což platilo i v rámci celého tehdejšího Československa.

Kapitola (s. 22-27) *Česko-rakouské vztahy* si diplomantka stručně všímá problematiky vztahů Čechů Němcům, k Rakousku a k bývalé vládnoucí dynastií. Cituje zde nejnovější literaturu (M. Wihoda a kol., *Dějiny Rakouska*, Praha 2002; D. Třeštík, *Češi a dějiny v postmoderním očistci*, Praha 2005) ukazuje názorně – na příkladu projevu T. G. Masaryka – jak se snažil získat tzv. „naše Němce“ (s. 24-25)! Cituje i přeloženou práci - J. W. Brügel, *Češi a Němci*, Praha 2006 a některé další publikace (Z. Kárník, E. Broklová, A. Klimek). Tím končí autorka svůj obecný úvod do zvolené problematiky.

Základním přínosem její diplomové práce jsou následující kapitoly: V. *Chov koní na Pardubicku v období 1918-1929* (s. 28-32); VI. (s. 33-39) *Dějiny hřebčírny v Kladrubech nad Labem*; VII. *Národní hřebčín Kladruby nad Labem v období 1918-1929* (s. 40-65) – dále rozčleněná na podkapitoly: 1. *Hledání českého koně*; 2. *Hřebčín Kladruby nad Labem v období 1918-1929*; 3. *Bilancování*; 4. *Napoleon-Solo*; 5. *Starokladrubský kůň, Československo a literatura*. V celé kapitole je úspěšně zachycen složitý poválečný vývoj a všechny snahy o pozvednutí chovu koní jak v Československu, tak i na Pardubicku. Autorka správně ukazuje, že právě toto období hledalo a chtělo vychovat koně, který by plně odpovídal specificky českým, respektive československým podmínkám a přitom splňoval všechny potřebné požadavky na něj kladené. Správně ukazuje, že období sice našlo svůj směr, ale že „vychovat typicky českého koně se nepodařilo“! Právě úvahy a snahy o jeho vznik ovlivnily i celou budoucnost starokladrubského koně. Zde autorka zvolila jako zlom rok 1924. Ukazuje zde souběžně i na postoje lidí kolem chovu starokladrubáka. Plemeníkovi – hřebci Napoleone-Solo věnuje sice krátkou kapitolu, protože jeho porážkou, ke které došlo v roce 1922, představuje závažnou chybu, neboť tak přišlo k vyhynutí posledního plemeníka v dané linii. Důležité a za opravdu mimořádně přínosné pokládám autorčina zjištění, které představuje v poslední podkapitole a také i v části *Závěr* (s. 66-67).

Diplomantka, sama zanícená a přesvědčená „koňařka“, se ve své práci zabývala hodnocením literatury, která psala o zkoumaném časovém období, včetně tehdy platného a dobově podmíněného pohledu na daná léta a současně usiluje uvést na tu správnou „pravou míru“ informace v této literatuře uvedené, což si mohla, mimo jiné dovést i proto, si dala pečlivou práci na porovnání rozdílů v úváděných informacích, a to vše tak, jak docházelo k jejich změnám v utíkajícím čase. A protože je dnes čídlu jedna internet, nenechala stranou ani internetové stránky Národního hřebčína Kladruby nad Labem. Správně k tomu sama poznamenala: „*Je to proto, že dnešní hřebčín v mnoha ohledech ovlivňuje pohled veřejnosti na starokladrubského koně a jeho historii, tedy i na období po první světové válce.*“ (s. 8).

Důležité také bylo, že si dala práci se studiem dostupných a dochovaných archiválií a dalších dobových dokumentů, zejména těch, které ve fondu hřebčína chybějí. Využila tak Národní archiv Praha, SOA Zámorsk a SOkA Pardubice, dále dobová periodika, včetně některých dnešních a obsáhlou literaturu. Mimořádně cenné jsou i přílohy umístěné na s. 76-92, které přibližují i laikům některé potřebné informace. Celá diplomová práce je proto přínosem pro oblast hospodářských a sociálních dějin, z mého pohledu vzato pěkně čtivá, je stručná, leč přehledná a zcela srozumitelná bez závažných věcných (některé drobnosti sice jsou) či pravopisných chyb.

Předložená diplomová práce splňuje a vyhovuje všem požadavkům na ni kladeným a proto ji s radostí a potěšením doporučuji k obhajobě a hodnotím ji známkou **výborně**.

PhDr. et PaedDr. Jiří Dvořák, Ph.D.

V Českých Budějovicích dne 30. 4. 2008